

บทที่ 1

บทนำ

ภูมิหลัง

รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย 2550 มาตราที่ 80 รัฐต้องดำเนินการตามนโยบายด้านสังคม การสาธารณสุข การศึกษาและวัฒนธรรม ข้อ 3) พัฒนาคุณภาพและมาตรฐานการจัดการศึกษาในทุกระดับและทุกรูปแบบให้สอดคล้องกับความเปลี่ยนแปลงทางเศรษฐกิจและสังคม จัดให้มีแผนการศึกษาแห่งชาติ กฎหมาย เพื่อพัฒนาการศึกษาของชาติ จัดให้มีการพัฒนาคุณภาพครูและบุคลากรทางการศึกษาให้ก้าวหน้าทันการเปลี่ยนแปลงของสังคมโลกรวมทั้งปลูกฝังให้ผู้เรียนมีจิตสำนึกของความเป็นไทย มีระเบียบวินัย ค่านึงถึงประโยชน์ส่วนรวม และยึดมั่นในการปกครองระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข (สภานิติบัญญัติแห่งชาติ, 2550, หน้า 23)

แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 10 (พ.ศ. 2550 – 2554) ได้ชี้ให้เห็นถึงความจำเป็นในการปรับเปลี่ยนจุดเน้นในการพัฒนาคุณภาพคนในสังคมไทยให้มีคุณธรรม และมีความรอบรู้อย่างเท่าทัน ให้มีความพร้อมทั้งด้านร่างกาย สติปัญญา อารมณ์ และศีลธรรม สามารถก้าวทันการเปลี่ยนแปลงเพื่อนำไปสู่สังคมฐานความรู้ได้อย่างมั่นคง แนวทางพัฒนาคนดังกล่าวมุ่งเตรียมเด็กและเยาวชนให้มีพื้นฐานจิตใจที่ดีงาม มีจิตสาธารณะ พร้อมทั้งมีสมรรถนะ ทักษะและความรู้พื้นฐานที่จำเป็นในการดำรงชีวิต อันจะส่งผลต่อการพัฒนาประเทศอย่างยั่งยืน (สภพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ, 2549, หน้า 52) ซึ่งแนวทางดังกล่าวสอดคล้องกับนโยบายของกระทรวงศึกษาธิการในการพัฒนาเยาวชนของชาติเข้าสู่โลกยุคศตวรรษที่ 21 โดยมุ่งส่งเสริมผู้เรียนมีคุณธรรม รักความเป็นไทยให้มีทักษะการคิดวิเคราะห์ สร้างสรรค์ มีทักษะด้านเทคโนโลยี สามารถทำงานร่วมกับผู้อื่น และสามารถอยู่ร่วมกับผู้อื่นในสังคมโลกได้อย่างสันติ (กระทรวงศึกษาธิการ, 2551, หน้า 29)

พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พุทธศักราช 2542 และที่แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พุทธศักราช 2545 หมวด 4 มาตรา 22 การจัดการศึกษาต้องยึดหลักว่าผู้เรียนทุกคนมีความสามารถเรียนรู้และพัฒนาตนเองได้และถือว่าผู้เรียนสำคัญที่สุด กระบวนการจัดการศึกษาต้องส่งเสริมให้ผู้เรียนสามารถพัฒนาตามธรรมชาติและเต็มศักยภาพและมาตรา 27 วรรคหนึ่ง ซึ่งได้กำหนดว่า ให้สถานศึกษาชั้นพื้นฐานมีหน้าที่จัดทำสาระของหลักสูตร ตามวัตถุประสงค์ในวรรคหนึ่ง ในส่วนที่เกี่ยวกับสภาพปัญหาในชุมชนและสังคม ภูมิปัญญาท้องถิ่น และให้สถานศึกษาร่วมกับชุมชน องค์กรต่างๆ ส่งเสริมความเข้มแข็งของชุมชนโดยการจัดการกระบวนการเรียนการสอนภายในชุมชนให้ผู้เรียน โดยใช้กระบวนการในการแสวงหาความรู้ ข้อมูล ข่าวสาร และรู้จักเลือกสรรภูมิปัญญาและวิทยาการต่างๆ ในชุมชน (กระทรวง

ศึกษาธิการ, 2545, หน้า 13) ซึ่งสอดคล้องกับสุนีย์ ภูพันธ์ (2546, หน้า 21) ได้กล่าวว่า “หลักสูตรมีความสำคัญยิ่งในการจัดการศึกษา เป็นสิ่งที่ชี้ให้เห็นแนวทางในการจัดมวลประสบการณ์แก่ผู้เรียน อันเปรียบเสมือนแผนที่หรือเข็มทิศที่จะนำทางในการจัดการศึกษาให้บรรลุผล” ซึ่งชี้ให้เห็นว่าหลักสูตรเป็นเครื่องมืออันสำคัญยิ่งที่จะทำให้ความมุ่งหมายในการจัดการศึกษابรรลุผลและมีส่วนช่วยในการสร้างคุณลักษณะของผู้เรียนให้เป็นคนที่มีคุณภาพในอนาคต ดังนั้นการกำหนดจุดมุ่งหมายเนื้อหาวิชาและแนวทางปฏิบัติ จึงเป็นรากฐานทางด้านสติปัญญา ทักษะและคุณธรรมให้แก่ผู้เรียนได้อย่างชัดเจนจึงจะสามารถใช้หลักสูตรเป็นแนวทางในการพัฒนาคุณภาพการศึกษา

จากนโยบายการศึกษาชาติดังกล่าว ได้สนับสนุนให้โรงเรียนได้พัฒนาหลักสูตรให้สอดคล้องกับสภาพและความต้องการของท้องถิ่น โดยใช้ทรัพยากรและแหล่งเรียนรู้ในท้องถิ่น ซึ่งนับเป็นแหล่งเรียนรู้ที่สำคัญมากมีความสัมพันธ์อย่างใกล้ชิด

ดังนั้นหลักสูตรจึงต้องพัฒนาให้ทันสมัยและทันต่อการเปลี่ยนแปลงของสังคมโลก กระทรวงศึกษาธิการจึงได้ประกาศให้ใช้หลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2544 แทนหลักสูตรเดิมที่ใช้มาเป็นเวลานานนับสิบปีก็เพื่อต้องการที่จะพัฒนาคุณภาพของคนไทยให้ทันต่อการเปลี่ยนแปลงของสังคม โดยเน้นผู้เรียนให้เป็นคนดี คนเก่ง มีความเป็นไทย และมีศักยภาพในการแข่งขัน ในระดับนานาชาติ พัฒนาคุณภาพผู้เรียนให้มีความสมบูรณ์ทั้งร่างกาย จิตใจ สติปัญญา ความรู้ คุณธรรม มีจริยธรรมในการดำรงชีวิต สามารถอยู่ร่วมกับผู้อื่นได้อย่างมีความสุข ผลจากการประกาศใช้หลักสูตรทำให้เกิดการเปลี่ยนแปลงการจัดการศึกษา ผู้เรียนจะมีบทบาทในการกำหนดการเรียนรู้ของตนเอง ไม่ใช่เป็นผู้รับความรู้จากครูอาจารย์แต่เพียงฝ่ายเดียว ซึ่งสอดคล้องกับพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พุทธศักราช 2542 และที่แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พุทธศักราช 2545 กำหนดให้สถานศึกษาขั้นพื้นฐาน มีหน้าที่จัดทำสาระของหลักสูตรในส่วนที่เกี่ยวกับสภาพปัญหาในชุมชนและสังคม ภูมิปัญญาท้องถิ่น และคุณลักษณะอันพึงประสงค์ ดังนั้นสถานศึกษาจึงต้องพัฒนาหลักสูตรเพื่อเสริมสร้างความเข้มแข็งของชุมชน โดยจัดการเรียนรู้ให้เหมาะสมกับสภาพปัญหาและความต้องการของท้องถิ่น เพื่อให้ผู้เรียนนำความรู้ ประสบการณ์ไปพัฒนาตนเอง ครอบครัวยุ ชุมชน และที่สำคัญเพื่อปลูกฝังให้ผู้เรียนมีความรู้สึกรัก ภาคภูมิใจ และผูกพันกับท้องถิ่นของตน

แผนงานพัฒนาสามชุกตลาดร้อยปี ข้อที่ 4 แผนงานด้านการศึกษาเน้นให้เยาวชนได้มีส่วนร่วมเรียนรู้ และสืบทอดวิถีชีวิตในท้องถิ่นเพื่อปลูกฝังจิตสำนึกรักบ้านเกิด รวมทั้งพัฒนาไปสู่หลักสูตรท้องถิ่น เช่น การประกวดเรียงความ เรื่องตลาดร้อยปี ศึกษาพิพิธภัณฑ์ บ้านขุนจ่านิงจักรักษ์ โดยจัดให้นักเรียนตามโรงเรียนต่าง ๆ มาเยี่ยมชมศึกษาการทำทำเนียบ ภูมิปัญญาท้องถิ่นไว้ในพิพิธภัณฑ์ เช่น การทำโอเลี้ยงพ้อเล็ก แกงบวนแม่ระเบียบ การจัดกิจกรรมวิชาการ โดยนำนักเรียนศึกษาสถานที่สำคัญๆ ของสามชุก ให้เด็กซึมซับและรักในท้องถิ่นอันถือเป็นการศึกษานอกสถานที่ ฯลฯ (คณะกรรมการพัฒนาตลาดสามชุก, 2549,

หน้า 42) และพระราชบัญญัติระเบียบการบริหารราชการกระทรวงศึกษาธิการ พ.ศ. 2546 หน้า 56 มาตรา 45 (5) ให้จัดตั้งสหวิทยาเขต โดยรวมโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่ เพื่อให้เกิดความร่วมมือระหว่างโรงเรียนภายในสหวิทยาเขตในการพัฒนาคุณภาพการศึกษา และสามารถใช้ทรัพยากรในการดำเนินกิจกรรมการเรียนการสอนร่วมกันได้อย่างมีประสิทธิภาพ รวมถึงการระดมสรรพกำลังด้านความคิด และกำลังงานอย่างเต็มศักยภาพเพื่อปรับปรุงและพัฒนาคุณภาพการศึกษาของโรงเรียน ภายในสหวิทยาเขต (กระทรวงศึกษาธิการ, 2546, หน้า 5)

สถานศึกษามีหน้าที่สำคัญในการพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษา การวางแผนและดำเนินการใช้หลักสูตร การเพิ่มพูนคุณภาพการใช้หลักสูตรด้วยการวิจัยและพัฒนา การปรับปรุงและพัฒนาหลักสูตร จัดทำระเบียบการวัดและประเมินผล ในการพัฒนาหลักสูตร สถานศึกษาต้องพิจารณาให้สอดคล้องกับหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน และรายละเอียดที่เขตพื้นที่การศึกษา หรือหน่วยงานต้นสังกัดอื่นๆ ในระดับท้องถิ่นได้จัดทำเพิ่มเติม รวมทั้งสถานศึกษาสามารถเพิ่มเติมในส่วนที่เกี่ยวกับสภาพปัญหาในชุมชนและสังคม ภูมิปัญญาท้องถิ่นและความต้องการของผู้เรียน โดยทุกภาคส่วนเข้ามามีส่วนร่วมในการพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษา (กระทรวงศึกษาธิการ, 2551, หน้า 8)

ถ้าหากต้องการพัฒนาระบบการศึกษาในรูปแบบดังกล่าว แล้วต้องคำนึงถึงองค์ประกอบหลาย ๆ ด้าน องค์ประกอบที่สำคัญ คือ หลักสูตร เพราะหลักสูตรเป็นหัวใจสำคัญของการศึกษา เป็นเครื่องมือในการแปลงจุดมุ่งหมายและนโยบายการศึกษาของชาติสู่การปฏิบัติ (สุนีย์ ภูพันธ์, 2546, หน้า 16-17) ทั้งนี้แหล่งการเรียนรู้ในท้องถิ่น คือ สามชุกตลาดร้อยปี ซึ่งเป็นแหล่งเรียนรู้ที่ใกล้และสะดวกในการจัดการเรียนการสอนของสหวิทยาเขตเมืองสามชุก อำเภอสามชุก จังหวัดสุพรรณบุรี

เพื่อสนองนโยบายทั้งภาครัฐและเอกชนตั้งแต่ระดับชาติสู่ท้องถิ่น และความต้องการของชุมชน คณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานผนวกกับสถานศึกษาและสหวิทยาเขตเมืองสามชุกยังไม่มีหลักสูตรท้องถิ่น และจากการสัมภาษณ์คณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานนายกเทศมนตรีเทศบาลตำบลสามชุก ประธานสหวิทยาเขตเมืองสามชุก ครูกลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย และผู้เกี่ยวข้องมีความต้องการให้มีการจัดทำและพัฒนาหลักสูตรท้องถิ่น เรื่องสามชุกตลาดร้อยปี ให้มีจิตสำนึกรักบ้านเกิด สืบสานและอนุรักษ์ในความเป็นไทยโบราณของสามชุกตลาดร้อยปี และบูรณาการกับกลุ่มสาระอื่น ๆ ได้ด้วย เช่น กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาต่างประเทศ ผูกประสบการณ์จริงแก่นักเรียน ทำให้นักเรียนมีรายได้ แก้ปัญหาเป็น และนักเรียนในสหวิทยาเขตเมืองสามชุกได้ใช้แหล่งการเรียนรู้ที่อยู่ใกล้โรงเรียนให้ได้ประโยชน์สูงสุด

จากหลักการเหตุผลตลอดจนปัญหา และปัจจัยสนับสนุนให้มีการพัฒนาหลักสูตรท้องถิ่นเรื่อง สามชุกตลาดร้อยปี ผู้วิจัยจึงได้ตระหนักในปัญหาและความสำคัญจึงมีความสนใจที่จะจัดทำและพัฒนาหลักสูตรท้องถิ่น และดำเนินการศึกษาข้อมูลพื้นฐานเกี่ยวกับสามชุกตลาด

ร้อยปี เพื่อนำมาจัดทำหลักสูตรท้องถิ่น เรื่องสามชุกตลาดร้อยปี สำหรับนักเรียนช่วงชั้นที่ 2 สหวิทยาเขตเมืองสามชุก กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทยซึ่งเป็นการส่งเสริมทักษะในด้านการ การอ่าน การเขียน การฟังการดูและการพูด วรรณคดีและวรรณกรรมของนักเรียนให้มี ประสิทธิภาพ และเหมาะสมกับสภาพท้องถิ่นอันจะเป็นผลทำให้ผู้เรียนมีความรู้ความเข้าใจ เรื่องราวต่าง ๆ ในท้องถิ่น ซึ่งจะนำไปสู่ความรักและความภาคภูมิใจตลอดจนเห็นความสำคัญ ของการอนุรักษ์ศิลปวัฒนธรรม และสิ่งแวดล้อมในท้องถิ่น สามารถนำไปใช้ในชีวิตประจำวัน ชุมชน และสังคมอย่างเป็นรูปธรรม ทำให้ผู้เรียนเกิดความภาคภูมิใจมีจิตสำนึกรักบ้านเกิดใน ท้องถิ่นของตนเอง และได้หลักสูตรท้องถิ่นที่มีคุณภาพ เหมาะสมตามกิจกรรมการจัดการ เรียนรู้ เพื่อใช้ในกิจกรรมการเรียนการสอนของนักเรียนช่วงชั้นที่ 2 สหวิทยาเขตเมืองสามชุก อำเภอสามชุก จังหวัดสุพรรณบุรี ต่อไป

ความมุ่งหมายในการวิจัย

1. เพื่อศึกษาข้อมูลพื้นฐานในการพัฒนาหลักสูตรสามชุกตลาดร้อยปี กลุ่มสาระการ เรียนรู้ภาษาไทย สำหรับนักเรียนช่วงชั้นที่ 2 สหวิทยาเขตเมืองสามชุก อำเภอสามชุก จังหวัดสุพรรณบุรี
2. เพื่อพัฒนาหลักสูตรท้องถิ่นสามชุกตลาดร้อยปี กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย สำหรับนักเรียนช่วงชั้นที่ 2 สหวิทยาเขตเมืองสามชุก อำเภอสามชุก จังหวัดสุพรรณบุรี
3. เพื่อทดลองใช้หลักสูตรท้องถิ่น เรื่องสามชุกตลาดร้อยปี กลุ่มสาระการเรียนรู้ ภาษาไทย สำหรับนักเรียนช่วงชั้นที่ 2 สหวิทยาเขตเมืองสามชุก อำเภอสามชุก จังหวัด สุพรรณบุรี
4. เพื่อประเมินผลการใช้และปรับปรุงหลักสูตรท้องถิ่น เรื่องสามชุกตลาดร้อยปี กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย สำหรับนักเรียนช่วงชั้นที่ 2 สหวิทยาเขตเมืองสามชุก อำเภอ สามชุก จังหวัดสุพรรณบุรี

ความสำคัญของการวิจัย

1. นักเรียนได้ความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับสามชุกตลาดร้อยปี ทำให้เกิดความรัก ความภูมิใจในท้องถิ่นของตนเอง และสามารถนำความรู้ที่ได้ไปปรับใช้ได้เหมาะสมในการ ดำรงชีวิต
2. เป็นแนวทางสำหรับครูผู้สอนในการนำไปพัฒนาหลักสูตรในกลุ่มสาระการเรียนรู้ ภาษาไทย และในกลุ่มสาระการเรียนรู้อื่น ๆ เพื่อให้เหมาะสมกับสภาพความต้องการของ ท้องถิ่นและสังคม
3. เป็นแนวทางสำหรับผู้บริหารและครูผู้สอนในการปรับปรุงและพัฒนาหลักสูตร สถานศึกษาต่อไป

ขอบเขตของการวิจัย

1. ประชากรและกลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย

ประชากร ได้แก่ นักเรียนช่วงชั้นที่ 2 สหวิทยาเขตเมืองสามชุก สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาสุพรรณบุรี เขต 3 ภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2552 อำเภอสามชุก จังหวัดสุพรรณบุรี จำนวน 14 โรงเรียน มีนักเรียนจำนวน 580 คน

กลุ่มตัวอย่าง ได้แก่ นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4/1 โรงเรียนอนุบาลสมเด็จพระวันรัต อำเภอสามชุก จังหวัดสุพรรณบุรี ภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2552 จำนวน 35 คน โดยการสุ่มอย่างง่าย (simple random sampling) โดยวิธีจับสลากโรงเรียน

2. ตัวแปรที่ใช้ในการศึกษา

2.1 ตัวแปรต้น ได้แก่ หลักสูตรสามชุกตลาดร้อยปี สำหรับนักเรียนช่วงชั้นที่ 2 สหวิทยาเขตเมืองสามชุก อำเภอสามชุก จังหวัดสุพรรณบุรี

2.2 ตัวแปรตาม ได้แก่

2.2.1 ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน

2.2.2 พฤติกรรมการอนุรักษ์สามชุกตลาดร้อยปี

2.2.3 เจตคติต่อสามชุกตลาดร้อยปี

ระยะเวลาในการศึกษา

ผู้วิจัยได้จัดกิจกรรมตามหลักสูตรท้องถิ่นเรื่อง สามชุกตลาดร้อยปี สำหรับนักเรียนช่วงชั้นที่ 2 สหวิทยาเขตเมืองสามชุก อำเภอสามชุก จังหวัดสุพรรณบุรี ที่พัฒนาขึ้นในภาคการเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2552 ใช้ระยะเวลาสอน 4 สัปดาห์ สัปดาห์ละ 3 ชั่วโมง รวม 12 ชั่วโมง

ขอบเขตเนื้อหา

เนื้อหาของหลักสูตรท้องถิ่นเรื่อง สามชุกตลาดร้อยปี สำหรับนักเรียนช่วงชั้นที่ 2 สหวิทยาเขตเมืองสามชุก อำเภอสามชุก จังหวัดสุพรรณบุรี จัดอยู่ในกลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย ซึ่งมีจุดมุ่งหมายและขอบข่ายของหลักสูตรสาระการเรียนรู้ภาษาไทย จะสนองความสนใจ ความถนัด ความต้องการของผู้เรียนและท้องถิ่นดังนี้

- 1) ประวัติ ความเป็นมาสามชุกตลาดร้อยปี
- 2) ความหมายและความสำคัญ
- 3) ศาลเจ้าพ่อหลักเมืองสามชุก
- 4) พิพิธภัณฑสถานบ้านขุนจ่านางจันารักษ์
- 5) พิพิธภัณฑสถานมีชีวิต

นियามศัพท์เฉพาะ

การพัฒนาหลักสูตร หมายถึง การปรับปรุงหลักสูตรที่เป็นมวลประสบการณ์เกี่ยวกับการจัดการเรียนรู้เพื่อใช้เป็นแนวทางในการจัดประสบการณ์ ให้กับนักเรียน ช่วงชั้นที่ 2 สหวิทยาเขตเมืองสามชุก อำเภอสามชุก จังหวัดสุพรรณบุรี ซึ่งมีขั้นตอนในการพัฒนาหลักสูตร 4 ขั้นตอน คือ 1) การศึกษาข้อมูลพื้นฐาน 2) การพัฒนาหลักสูตร 3) การทดลองใช้หลักสูตร 4) การประเมินผลและการปรับปรุงหลักสูตร

หลักสูตรท้องถิ่น เรื่องสามชุกตลาดร้อยปี หมายถึง มวลประสบการณ์ต่างๆ ที่เกี่ยวกับสามชุกตลาดร้อยปี ที่ประกอบด้วย หลักการ วิสัยทัศน์ จุดหมาย โครงสร้าง คำอธิบายรายวิชา ขอบข่ายเนื้อหา เวลาเรียน แนวการจัดการเรียนรู้ สื่อ / แหล่งการเรียนรู้ การวัดและประเมินผล แผนการจัดการเรียนรู้สำหรับนักเรียนช่วงชั้นที่ 2 อำเภอสามชุก จังหวัดสุพรรณบุรี

สหวิทยาเขตเมืองสามชุก หมายถึง การจัดรวมโรงเรียนในพื้นที่ใกล้เคียง ในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษสุพรรณบุรี เขต 3 เข้าด้วยกัน โดยมีการจัดการบริหารร่วมกัน เพื่อให้ทุกโรงเรียนมีมาตรฐานและคุณภาพใกล้เคียงกันเป็นสหวิทยาเขตละไม่น้อยกว่า 10 โรงเรียนแต่ไม่เกิน 17 โรงเรียน

ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน หมายถึง ความสามารถของนักเรียนในด้านความรู้ความเข้าใจที่เกิดจากการเรียนรู้ ก่อนและหลังการใช้หลักสูตร และการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมประสบการณ์เรียนรู้ทั้งด้านความรู้ที่เป็นทักษะรวมทั้งคุณภาพการจัดกิจกรรมการเรียนรู้

พฤติกรรมการอนุรักษ์สามชุกตลาดร้อยปี หมายถึง การรักษาทรัพยากรและสิ่งแวดล้อมให้คงสภาพไว้ ไม่ให้เกิดการเปลี่ยนแปลงการสูญเสียและการทำลายเกิดขึ้น ทั้งที่เป็นโบราณสถานและโบราณวัตถุ ขนบธรรมเนียมประเพณีต่างๆ ของสามชุกตลาดร้อยปี การรู้จักใช้ด้วยวิธีการฉลาดเหมาะสม โดยใช้อย่างประหยัด และเกิดคุณค่ามากที่สุดรวมทั้งการปรับปรุงให้นำกลับมาใช้ใหม่ เพื่อให้เกิดการสร้างสรรค์ ก่อให้เกิดประโยชน์สูงสุดต่อท้องถิ่น

นักเรียน หมายถึง นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4/1 ภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2552 โรงเรียนอนุบาลสมเด็จพระวันรัต อำเภอสามชุก จังหวัดสุพรรณบุรี

เจตคติต่อสามชุกตลาดร้อยปี หมายถึง ความรู้สึก ความคิด ความเชื่อ ความศรัทธา ของนักเรียนที่มีต่อการเรียนที่มีต่อการเรียน อันมีผลมาจากองค์ประกอบด้านปัญหา ด้านอารมณ์ความรู้สึกและด้านพฤติกรรม ซึ่งเป็นตัวกำหนด ให้นักเรียนเกิดการเรียนรู้ และแสดงพฤติกรรมในทางที่ดีหรือไม่ดี ในการเรียนอย่างมีทิศทางและมีลักษณะค่อนข้างคงทนแต่อาจเปลี่ยนแปลงได้

ข้อมูลพื้นฐาน หมายถึงข้อมูลที่ได้จากผู้มีส่วนเกี่ยวข้องกับการพัฒนาหลักสูตรเพื่อนำมาบรรจุเป็นเนื้อหากิจกรรมการเรียนรู้และการจัดผลประเมินผลในหลักสูตรสามชุกตลาดร้อยปี สำหรับนักเรียนช่วงชั้นที่ 2

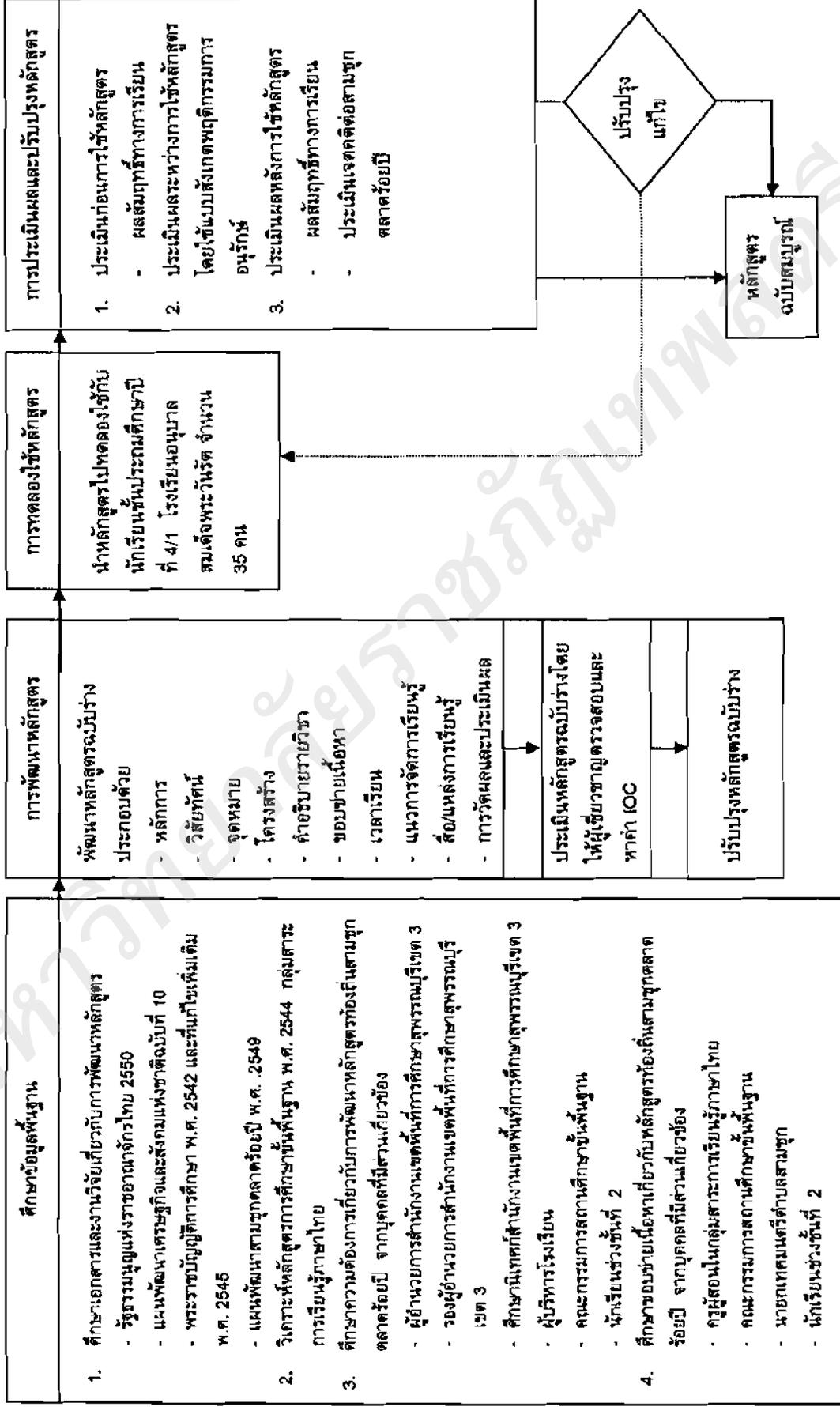
กรอบแนวความคิดในการวิจัย

การวิจัยเพื่อพัฒนาหลักสูตรสามชุกตลาดร้อยปี สำหรับนักเรียนช่วงชั้นที่ 2 ผู้วิจัยได้สำรวจแนวคิดและงานวิจัยต่างๆ เพื่อเป็นแนวทางศึกษาเพื่อพัฒนาหลักสูตรพบว่า มีนักการศึกษาเสนอแนวคิดขั้นตอนการพัฒนาหลักสูตรดังที่ไทเลอร์ (Tyler, 1950, p. 1) ได้เสนอแนวคิดในการพัฒนาหลักสูตรไว้ดังนี้ 1) มีวัตถุประสงค์ทางการศึกษาอะไรบ้างที่โรงเรียนจะต้องให้เด็กได้รับ 2) มีประสบการณ์ทางการศึกษาอะไรบ้าง ที่จะทำให้นักเรียนบรรลุวัตถุประสงค์เหล่านี้ 3) จะจัดประสบการณ์ทางการศึกษาเหล่านี้ให้มีประสิทธิภาพได้อย่างไร 4) เราจะทราบได้อย่างไรว่าได้นักเรียนบรรลุวัตถุประสงค์ ที่กำหนดซึ่งมีลักษณะคล้ายคลึงกับทาบ (Taba, 1962, pp. 10 – 11) กล่าวถึง ขั้นตอนกระบวนการสร้างหรือการพัฒนาหลักสูตรไว้ 7 ขั้นตอน ดังนี้ 1) สำรวจปัญหาความต้องการและความจำเป็นต่างๆ ของสังคม 2) กำหนดจุดประสงค์ของการศึกษา 3) คัดเลือกเนื้อหาวิชาที่จะนำมาเสนอ 4) จัดลำดับเนื้อหาสาระ 5) คัดเลือกประสบการณ์การเรียนรู้ 6) จัดระเบียบ จัดลำดับขั้นตอน และแก้ไขปรับปรุงประสบการณ์การเรียนรู้ 7) กำหนดวิธีการประเมินผลและแนวทางปฏิบัติซึ่งสอดคล้องกับกรมวิชาการ (2540ก, หน้า 11) กล่าวว่า การปรับปรุงหลักสูตรของกระทรวงศึกษาธิการได้ประกอบด้วยขั้นตอนต่างๆ ดังนี้ 1) ศึกษา สำรวจปัญหา สังคม เศรษฐกิจ การเมือง การปกครอง 2) ศึกษา วิเคราะห์วิจัยหลักสูตร และสภาพการใช้หลักสูตร 3) ศึกษาแนวคิดรูปแบบในการพัฒนาหลักสูตร และกำหนดรูปแบบหลักสูตร 4) ยกร่าง หลักสูตร จุดหมายโครงสร้าง แนวคิดดำเนินการตลอดจนหลักเกณฑ์การใช้หลักสูตร 5) กำหนดจุดประสงค์และรายละเอียดของกลุ่มวิชาและรายวิชา 6) กำหนดระเบียบว่าด้วยการวัดและประเมินผล 7) จัดทำเอกสารการใช้หลักสูตรและสื่อการเรียนการสอน 8) ทดลองและประเมินผล การนำหลักสูตรไปใช้ ปรับปรุงแก้ไขจากผลการทดลอง 9) ประกาศใช้หลักสูตรทั่วประเทศ 10) ติดตามและประเมินผลการใช้หลักสูตร และสอดคล้องกับปราโมทย์ จันทน์เรือง (2548, หน้า 53) ได้อธิบายถึงวัฏจักรของกระบวนการพัฒนาหลักสูตร ดังนี้ ขั้นที่ 1 การวิเคราะห์ข้อมูลพื้นฐานเพื่อการพัฒนาหลักสูตร การพัฒนาหลักสูตรไม่ว่าจะเป็นการร่างหลักสูตรขึ้นมาใหม่ หรือการปรับปรุงแก้ไขหลักสูตรที่มีอยู่แล้วให้ดีขึ้น จำเป็นจะต้องคำนึงถึงข้อมูลพื้นฐานของหลักสูตร คือ ข้อมูลด้านประวัติศาสตร์และปรัชญาการศึกษาข้อมูลเกี่ยวกับผู้เรียนและทฤษฎีการเรียนรู้ ข้อมูลทางสังคมและวัฒนธรรม และข้อมูลเกี่ยวกับธรรมชาติของเนื้อหาวิชา ขั้นที่ 2 การกำหนดจุดมุ่งหมายของหลักสูตร หลังจากได้ทำการวิเคราะห์ข้อมูลและ ได้ทราบสภาพปัญหาที่เป็นอยู่ ความต้องการของสังคมและผู้เรียนแล้วเป็นขั้นของการ

กำหนดมาตรการกำหนดจุดมุ่งหมายของหลักสูตร เพื่อมุ่งแก้ปัญหา และสนองความต้องการที่ได้มาจากการวิเคราะห์ข้อมูลดังกล่าวมาแล้ว ขั้นที่ 3 การคัดเลือก เป็นการจัดเนื้อหาสาระจัดประสบการณ์เรียนรู้ เนื้อหาสาระและประสบการณ์การเรียนรู้ เนื้อหาสาระและประสบการณ์เป็นสิ่งสำคัญเป็นอันมาก ทั้งนี้เพราะเนื้อหาสาระที่จะนำมาสอนเป็นเสมือนสื่อกลางที่จะพาผู้เรียนไปจุดมุ่งหมายที่ได้กำหนดไว้ ขั้นที่ 4 การกำหนดมาตรการการวัดและประเมินผล การประเมินผลเป็นการกำหนดมาตรการให้ทราบว่าควรจะวัดและประเมินอะไรบ้าง จึงจะสอดคล้องกับเจตนารมณ์หรือความมุ่งหมายของหลักสูตรในตำราที่ว่าด้วยการพัฒนาหลักสูตร โดยทั่วไปมักจะไม่วัดถึงการวัดผลการเรียนโดยตรง เพราะการวัดผลการเรียนเป็นงานที่จะทำโดยนักวัดผล และในทางปฏิบัตินั้นการวัดและประเมินผลการเรียนนั้นมักจะทำระเบียบ

นอกจากแนวคิดของนักการศึกษาที่ได้กล่าวถึง ขั้นตอนการพัฒนาหลักสูตรดังกล่าวข้างต้นแล้ว ยังมีผู้เสนองานวิจัยที่ศึกษาเกี่ยวกับกระบวนการพัฒนาหลักสูตร โดยระบุขั้นตอนต่าง ๆ ที่มีความสอดคล้องกับข้อสรุปของนักการศึกษาหลายท่าน เช่นงานวิจัยของชีวรัตน์ สาลีประเสริฐ (2545, หน้า 165-166) ได้ทำการพัฒนาหลักสูตรท้องถิ่นเรื่องการอนุรักษ์โบราณสถานโบราณวัตถุ อำเภออุ้มทอง สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยกานต์นารี เขียวพานิช (2547, หน้า 94) ได้ทำการพัฒนาหลักสูตรมัลติเทคโนโลยี กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาต่างประเทศ สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 โรงเรียนท้ายพิบูล (สำนักงานสลากกินแบ่งสงเคราะห์ 68) จังหวัดสระบุรี มีขั้นตอนการพัฒนาหลักสูตร 4 ขั้นตอน คือ 1) การศึกษาข้อมูลพื้นฐาน 2) การพัฒนาหลักสูตร 3) การทดลองใช้หลักสูตร 4) การประเมินผลและปรับปรุงหลักสูตร และสอดคล้องกับของนันทิชัย ทิรัญวงษ์ (2547, หน้า 107-108) ทำการพัฒนาหลักสูตรมัลติเทคโนโลยีเกี่ยวกับฉลากเฉลิมพระเกียรติ สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5

จากการศึกษาเอกสาร หลักการ ทฤษฎี และงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนาหลักสูตรดังกล่าว ผู้วิจัยจึงได้สังเคราะห์เป็นกรอบแนวคิดในการพัฒนาหลักสูตร เรื่องสามชุกดลาร้อยปี สำหรับนักเรียนช่วงชั้นที่ 2 ซึ่งสรุปกระบวนการพัฒนาหลักสูตร ได้ 4 ขั้นตอน ดังนี้ คือ 1) การศึกษาข้อมูลพื้นฐาน 2) การพัฒนาหลักสูตร โดยการพัฒนาหลักสูตรฉบับร่าง ประเมินหลักสูตรฉบับร่างและ ปรับปรุงหลักสูตรฉบับร่าง 3) ทดลองใช้หลักสูตร 4) การประเมินผลและปรับปรุงหลักสูตรซึ่งผู้วิจัยกำหนดเป็นกรอบแนวคิดในการวิจัยดังภาพ 1

ภาพ 1 กรอบแนวคิดที่ใช้ในการวิจัยเพื่อพัฒนาหลักสูตรท้องถิ่นสามยุคตลาดร้อยปี

สมมติฐานการวิจัย

ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนเรื่องสามชุกตลาดร้อยปี ของนักเรียนช่วงชั้นที่ 2 หลังการ
เรียนตามหลักสูตรที่พัฒนาขึ้นสูงกว่าก่อนเรียน

มหาวิทยาลัยราชภัฏเทพสตรี